

ПОЗОРИШНЕ НОВИНЕ



www.narodnopozirote.rs

Издаје Народно позориште у Београду



ЗЛИ ДУСИ

ДВОДНЕВНИМ СВЕЧАНОСТИМА НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ ПРОСЛАВИЛО 143.

РОЂЕНДАН

Корак даље, ка новим успесима

Низом пригодних манифестација, Народно позориште у Београду је обележило 143 године постојања. Дводневне свечаности почеле су у понедељак, 21. новембра, пројекцијом документарног филма Пурише Ђорђевића „Плашим се да се све разуме“, у присуству главног актера, Јиржија Менцла. Дојен српске кинематографије, Ђорђевић, пратио је рад славног чешког редитеља на премијери опере „Заљубљен у три наранџе“, пролетос у Народном позоришту. У документарцац, који ће премијерно бити приказан на ФЕСТ-у фебруара следеће године, укључен је, између осталог, ин-

серт из филма „Строго контролисани возови“ за који је Менцл 1967. године добио Оскара. У вечерњим часовима је одржана промоција фото-монографије „Скривена лепота“, у чијем садржају ауторка Дина Јонсен приказује свој поглед на уметнике Народног позоришта.

Сутрадан смо прославили годишњицу Музеја Народног позоришта, а на свечаности која је одржана у подне на Великој сцени, најзначајније глумачко признање које сваке године додељује Народно позориште, уручено је Наташи Нинковић за улогу Хеде Габлер у истоименој представи. Увече је отворена адаптирана Сцена „Раша Плаовић“, а квалитет, удобност и функционал-

ност нове сцене први је осетио ансамбл представе „Зли дуси“, по роману Фјодора Достојевског, у драматизацији и режији Тање Мандић

Ри-го нат. (наставка на стр. 2)



Сцена „Раша Плаовић“

Албер Ками
НЕСПОРАЗУМ

редитељ
Вељко Мићуновић

ПРЕМИЈЕРА
10. децембар

НОВОГОДИШЊИ
ГАЛА КОНЦЕРТ

ПЕТАК
13. јануар 2012.
Велика сцена

ПОЗОРИШНЕ
НОВИНЕ

Историја
НОВОСТИ

ПОПУСТ

ПРИ КУПОВИНИ КАРТЕ

20%

ДАН ПОЗОРИШТА

ПЕНЗИОНЕРИ

Народно позориште на Дан позоришта свечано испраћа у заслужену пензију своје чланове. Ове године, то су:

- Соња Јауковић, првакиња Дrame
- Милан Гутовић, првак Дrame
- Бошко Пулетић, драмски уметник
- Предраг Поповић, вођа деонице друге виолине
- Миролjub Марковић, тромбониста
- Илона Нецић, вођа деонице виолончела
- Александар Стефановић, члан Хора
- Миомир Ценић, благајник
- Петра Бјелић, кројачица
- Југослав Пурић, главни гардеробер, шеф гардеробе
- Мира Довник, женски гардеробер
- Гордана Тарбук, референт обрачуна зарада
- Марија Ђокић, тапетар
- Душан Дражић, мајстор-магационер
- Чедомир Вучковић, декоратер на позорници
- Неђо Марковић, молер-фарбар

ЗЛАТНЕ ЗНАЧКЕ

Традиционалне Златне значке за 20 година рада у Народном позоришту ове године су добили:

- Константин Тешча, првак Балета
- Маја Остојин, солиста Балета
- Мирјана Атанасковић Науновић, солиста Балета
- Александар Поповић, вођа деонице виола
- Светозар Вујић, вођа деонице контрабаса
- Зоран Косановић, курир
- Димитрије Радиновић, организатор извођења представа
- Златко Стојановић, декоратер на позорници
- Зорица Митровић, први кројач женских костима
- Данијела Поповић, женски гардеробер
- Самур Ранковић, директор Сектора стручних и општинских послова
- Оливера Живковић, сарадник за односе са јавношћу

ЈАВНЕ ПОХВАЛЕ

Признање које се додељује за резултате у раду од изузетног и посебног значаја за успешну активност Народного позоришта у Београду за сезону 2010/11. су добили:

- Нада Блам, првакиња Дrame
- Танасије Узуновић, првак Дrame
- Сена Ђоровић, глумица
- Стела Ђетковић, глумица
- Зоран Ђосић, глумац
- Нела Михаиловић, глумица
- Борис Пинговић, глумац
- Небојша Кундачина, глумац
- Марија Вјештица, балерина
- Срђан Јараковић, шеф корепетитора у Опери
- Глеб Горбунов, корепетитор
- Гојко Давидовић, самостални организатор Балета
- Петар Антоновић, шеф Аудио-видео студија
- Божидар Петровић, заменик шефа Службе одржавања објекта и опреме
- Душанка Бунијевац, гардеробер женске гардеробе
- Невенко Радановић, мајстор позорнице, шеф декоратера
- Небојша Костић, техничар тона
- Саша Игњатовић, бравар
- Милица Лукић, стручни сарадник за кадрове
- Весна Вучић, виши референт обрачуна зарада запослених
- Љиљана Лазич Михајловић, шеф Службе маркетинга
- Микојан Безбрадица, веб сарадник за односе са јавношћу
- Музеј Народного позоришта
- Хор Опере
- Оркестар Опере
- Маска у Техничком сектору

Рођендан за памћење

„Скривена лепота“ је мој начин да се подсетимо да је култури потребна наша помоћ и ангажовање у времену у којем доминирају поп култура и забава. Рад на овом пројекту био је чиста радост и захвална сам због прилике да радим на овако драгоценом материјалу. Он је пружио и јединствену прилику да се види и невидљиво: оно што се дешава иза кулиса, проба, унутрашњи живот позоришта“, рекла је Јонсен која је два месеца радила фото-монографију, чији је издавач Теленор фондација. На промоцији је говорила и државна секретарка у Министарству културе Снежана Стојановић Плавшић, која је апострофирала успешну сарадњу Теленор фондације и Народного позоришта. Након свечаног програма, у оквиру којег је изведен и балет „Songs“ са Ашхен Атаљанц, Миланом Русом и Дејаном Коларовим, у фоајеима Народного позоришта је отворена изложба „Скривена лепота“. Поставку, коју је публика могла да погледа до 23. новембра, отворила је првакиња Националног театра, Љиљана Благојевић.

Сутрадан у подне на Великој сцени, одржана је централна свечаност под називом „Корак даље“. Прослава је започела пројекцијом истоименог документарног филма Петра Антоновића у којем је сликом показан део онога што је урађено у протеклих годину дана. Као и увек, у оквиру програма који су овог пута водили Бојана Стефановић и Михаило Лађевац, презентован је и мали подсетник на најбитнија дешавања у претходној години у којој је, поред представа са редовног репертоара и бројних гостовања, изведено 11 премијера и четири премијерне обнове. Драмски ансамбл је обогатио репертоар са шест нових представа – „Призори егзекуције“, „Хеда Габлер“, „Мали брачни злочини“, „Мисис Толстој“, „Кањош Мацедоновић“ и „Зли дуси“. У сектору Опере, изведене су две премијере „Заљубљен у три наранџе“ и „Плашт“ (премијерна представа Оперског студија „Борислав Поповић“), као и три премијерне обнове – „Адријана Лекувер“, „Бал под маскама“ и „Атила“. Балетски ансамбл је уврстио у свој репертоар три нова наслова – „Сонгс“, „Бајадера“ и „Александра“, а вратио „Даму с камелијама“, после неколико година паузе.

Драмски ансамбл је одиграо на гостовањима у земљи 24, оперски



две, а балетски три представе које је укупно видело око 17.250 гледалаца. Гостовали смо и у региону: у Словенији, Македонији, Црној Гори и Републици Српској, где нас је видело више од 6000 посетилаца.

На фестивалу „Театар у једном дејству“, одржаном током октобра у Младеновцу, Ибзенова „Хеда Га-



Веома сам узбуђена. Ко год од кандидовањих колега да је добио награду, било би оправдано. Зато сам сада пресрећна. Раније сам мислила да је онима који добију овако значајно признање лако јер су коначно стекли „сертификат“. Међутим, када сам обавештена о награди, после кратког периода среће и поноса, схватила сам да тек сада морам да се докажем, да оправдам награду. Дакле, „агонија“ се наставља, спаса ми нема. Велико хвала тадашњој директорки Дrame Ивани Димић и редитељки Снежани Тришић што су ме убедили да прихватим ту улогу, као и свим колегама, од партнера на сцени до суфлера Гордане Перовски.

блер“, одлуком стручног жирија, проглашена је за најбољу представу. На адресу наше Куће су стигла још два значајна признања – Заједнице српских клубова у Бечу, поводом 40. година свог постојања, уручила нам је у децембру прошле године „Златну плакету“, а четири месеца касније, 14. априла, Музеју Народного позоришта је припало признање „Златни беочуг“, које Културно-просветна заједница Београда додељује за трајни допринос култури српске престонице онима који негују духовне вредности и остварују значајна научна и културна достигнућа.

Награде, наравно, нису заобиле ни наше уметнике. Игор Ђорђевић је, за улогу Кањоша Мацедоновића у истоименом комаду Виде Огњеновић, на 20. данима Зорана Радмиловића у Зајечару добио Награду за глумачку бравуру „Зоранов брк“, примадона Радмила Бакочевић је лауреат Награде Удружења музичких уметника Србије за животно дело, глумица Нада Шаргин је освојила Стеријину награду, првакиња Дrame Олга Одановић је добила Нушићеву награду за животно дело глумцу-комичару, Душанка Глид Стојановић је постала лауреат престижне Награде „Мишо Жужић“ за најбоље глумачко остварење, Борису Комненићу је уручена Награда града Београда за позоришно стваралаштво... Међу награђенима су и првакиња Дrame Љиљана Благојевић (Награда за најбоље глумачко остварење на 10. позоришним свечаностима „Жанки у част“), глумица Сузана Петричевић (Награда „Златни витез“ у Москви), првакиња Опере Снежана Савичић Секулић (Награда „Оскар Данон“), солиста Балета Јовица Бегојевић (Награда „Радомир Вучић“), првакиња Балета Душка Драгићевић (Награда „Златни беочуг“), костимографкиња Олга Мрђеновић (Награда „Миомир Денић“), глумац Александар Срећковић (Награда публике за најбољег глумца

ДАН ПОЗОРИШТА

на Филмским сусретима у Нишу), драматург Жељко Хубач (Награда стручног жирија за најбољи драмски текст за комад „Бизарно“ у продукцији Босанског Народног позоришта Зеница, такмичарска селекција 27. Сусрета позоришта/кавалишта БиХ у Брчком)...

Између два Дана Народног позоришта имали само и три значајна јубилеја – „Женидба“ је одиграна стоти пут, „Загонетне варијације“ су обележиле 250, а „Кир Јања“ 200. извођење.

Круну свечаности свакако је представљала додела Награде „Раши Плаовић“, за најбоље глумачко остварење на београдским сценама између два Дана Позоришта, коју је ове године добила Наташа Нинковић за улогу Хеде Тесман у представи „Хеда Габлер“, Хенрика Ибзена, у режији Снежане Тришић. У образложењу жирија, који је прочитала председница, драматург Ивана Димић, наведено је да је Наташа Нинковић глумица у највећој снази, са артикулисаним и развијеним сценским изразом, великог емоционалног распона и завидне сценске уверљивости.

„У комаду Хенрика Ибзена у режији Снежане Тришић, Наташа Нинковић је одиграла једну изванредно занимљиву и посебну Хеду Габлер, која се може мерити са свим претходним, нашим и светским интерпретацијама ове чувене улоге зване ‘женски Хамлет’. Оживела је радикално индивидуализовану, лепу и привлачну Хеду са



По одлуци Управног Подбора, Плакета Народног позоришта поводом значајних активности у раду Народног позоришта, ове године је додељена редитељу Јурзију Менцилу и Теленор фондацији, а управник је одлучио да Печат Народног позоришта, поводом посебног доприноса животу и раду Куће, додели директору Академије уметности у Београду Душану Ђоковићу, генералном директору Јавног предузећа ПТТ Саобраћаја Србија Горану Ђирићу и Миодрагу Радовановићу, власнику Малог подрума „Радовановић“, док је Сребрњак за лојалност Народног позоришту уручио Драгану Чукановићу.



огромним унутрашњим проблемом који је за њу саму нерешив. Могли смо, што се ретко дешава у интерпретацијама ове улоге, да видимо да привлачан спољни изглед не помаже да се egzистенцијални проблеми разреши, ни да се доспе до индивидуалне слободе. Наташина Хеда је затворена, уздржана, а несмирена жена са тешким карактером који је чини неразумљивом, усамље-

ном и несрећном“, каже се, такође, у образложењу.

За исту ролу, Наташи Нинковић је уручена и Награда Народног позоришта у Београду за најбоље индивидуално премијерно уметничко остварење у оквиру репертоара Куће између два Дана позоришта. Поменуто признање понели су и Игор Ђорђевић за улогу Кањоша Мацеџиновића у истои-

меној представи писца и редитеља Виде Огњеновић, Јован Веселиновић за улогу Солара у балету „Бајадера“ Лудвига Минкуса, Снежана Савичић-Секулић за изузетан досадашњи свеукупни радни и уметнички допринос репертоару Опере за сезону 2010/11, Иван Томашев за улогу Атиле у истоименој опери Ђузепеа Вердија и Марина Вукасовић Меденица за костимографски рад у опери „Залjubljen у три наранџе“. Награду за најбољу представу у протеклој години добила је продукција Драмe – „Кањош Мацеџиновић“.

Уз жељу да се у здрављу гледамо и слушамо наредне године, програм је, традиционално, завршен „Винском песмом“ из опере „Травијата“ Ђузепеа Вердија.

Увече је, у холу Сцене „Раши Плаовић“, откривена плоча са именима досадашњих добитника награде која носи име овог великана нашег глумишта, чији је први лауреат 1988. године био Петар Банићевић. Ово јединствено обележје открила је првакиња Драмe Народног позоришта у пензији Ксенија Јовановић, која је похвалила гест управе Народног позоришта што је одлучила да име Раши Плаовића овековечи на још један начин.

Потом је уследило свечано отварање адаптиране Сцене „Раши Плаовић“, у присуству бројних званица. Сцену је отворио министар културе Предраг Марковић, који је изразио задовољство новим изгледом простора, а посебно је апострофирао визуру гледалишта која сада омогућава нормалан однос између извођача и публике.

Директорка Драмe Молина Удовички Фотез захвалила се свима који су на било који начин, са најмањим или са највећим напором, учествовали у адаптацији ове, како је рекла, удобне и лепе сцене, а Божидар Ђуровић се посебно захвалио архитекти Слободану Дрињаковићу и његовом колеги Николи Ценићу, који су добротинићески урадили идејно решење Сцене, као и Саобраћајном институту ЦИП, који је, такође донаторски, урадио главни пројект.

■ М. Безбрадица ■



ДЕЦЕМБАР 2011.

● ПРВА ПОСТАВКА
аутор Зорица Јанковић

● СТЕВАН СРЕМАЦ, АКАДЕМИК И АКАДЕМАЦ
изложба постављена у сарадњи са Народним музејем из Ниша, аутори Зорица Јанковић и Јован Младеновић

ПРОМОЦИЈЕ

9. 12 | 18.00 Лаза Костић, SANTA MARIA DELLA SALUTE, аутор књиге и изложбе Драган Стојков, издавач Културни центар Сомбор (током промоције биће изложен део истоименог циклуса слика)

СУСРЕТИ

1. 12 | 18.00 РОНАЛД САВКОВИЋ, кореограф
14. 12 | 18.00 СЛОБОДАН ДРИЊАКОВИЋ, архитекта
23. 12 | 18.00 СЛОБОДАН УНКОВИСКИ, редитељ

ЈУБИЛЕЈИ

15. 12 | 18.00 МИЛА ДРАГИЧЕВИЋ, 20 година уметничког рада

КОНЦЕРТ

06. 12 | 18.00 БЕОГРАДСКИ КВАРТЕТ ХАРФИ

СЕЋАЊА

02. 12 | 18.00 ХУГО КЛАЈН, редитељ
27. 12 | 18.00 ЛАЗАР ЈОВАНОВИЋ, солиста Опере

ОТВОРЕНА ВРАТА

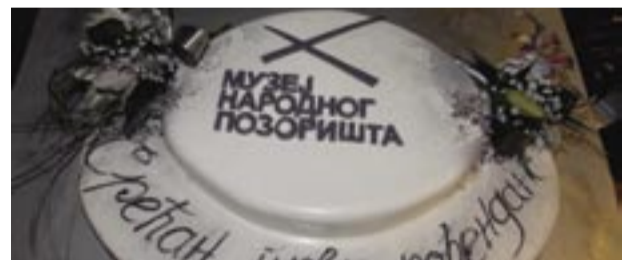
03. и 17. 12 | 11.00 и 13.00 часова

Музеј Народног позоришта у Београду. Тел: 328 44 73

ГОДИШЊИЦА МУЗЕЈА

У оквиру дводневних свечаности поводом Дана Народног позоришта, 22. новембра, прослављен је први рођендан Музеја отварањем изложбе „Стеван Сремац, академик и академац“ коју су приредили Музеј Народног позоришта и Народни музеј из Ниша, аутора Зорице Јанковић и Јована Младеновића. Поставка обухвата део личних предмета Стевана Сремца, као што су његове бележнице, рукописи и ордење, а изложене су и фотографије писца и личности које су биле његова инспирација, као и оригинални плакати представа „Ивкова слава“ и „Зона Замфирова“ Нишког повлашћеног позоришта „Синђелић“.

Да подсетимо, Народно позориште је добило свој Музеј за 142. рођендан, 22. новембра 2010, а отворила га је најбоља српска глумица прошлог века и најстарији члан Куће, Мира Ступица. Реконструкцију музејског простора осмислио



је архитекта Милан Палишашки. Прву сталну поставку Музеја, која обухвата одабрани, привилеговани материјал, концентрисан на одабране теме које у низу чине историјски преглед развоја свих сегмената позоришне уметности оствариване у Народног позоришту, начинила је Зорица Јанковић. У простору за тематске изложбе, на дан отварања Музеја, публика је била у прилици да погледа поставку „Савремена костимографија и сценографија на сцени Народног позоришта“ коју је приредила Олга Мрђеновић. У међувремену, посетиоци су могли да виде и изложбе: „Скице – поетика сценографије Герослава Зарића“, „Великани Народног позоришта на поштанским маркама“, „Лидери несврстаних у Народног позоришту“, „Позоришне илузије“, „Позоришни плакат Ференца Барата“ и „Стеван Сремац, академик и академац“. Од 3. децембра 2010. године, Музеј је у своју редовну месечну понуду увео и више тематских циклуса: „Сећања“, „Јубилеји“, „Сусрети“, „Промоције“, „Школски час“, „Концерти“... Музеј је у претходних годину дана имао више од 20.000 посетилаца.

М. Б.

У СУСРЕТ ПРЕМИЈЕРИ

Ритам који треба пратити



Пре уручења годишњих награда, присутнима се обратио управник Божидар Ђуровић цитиравши речи Милорада Шапчанина којима се он, пре 143 године, обратио публици која је дошла у кафану „Код енглеске краљице“, да погледа прву представу новоосновног позоришта, „Ђурађ Бранковић“ Карла Оберњака: „Постоје два разлога због којих се у оваквим приликама често присећам Шапчанинових речи. Један је тај што се овај великан српског театра у свом говору посебно осврнуо на заслуге кнеза Михаила, једног од најпросвећенијих српских владара, речима да је Кнез сматрао како ће управо установљавањем Националног театра, ‘своју земљу повести крупним корацима пут Европе’. Тај пут, ма колико географски гледано био кратак, ето још траје, а ми позоришници се још увек трудимо да помогнемо нашој политичкој елити да схвати у којој је мери важно да на том путу развијају ову значајну духовну вертикалу Србије“.

Као други разлог за помињање Шапчаниновог говора, Ђуровић наводи да је још Шапчанин указивао на значај донаторства за срп-

ску културу, те да је један од циљева актуелне управе – ширење круга пријатеља Театра. „Важан катализатор тог процеса, који успешно развијамо већ годинама, биће наша намера да ускоро оснујемо Клуб пријатеља Народног позоришта, клуб не оних који ће бити везани за ову или ону актуелну управу, већ институција и појединаца који са нама деле осећај блискости и узајамног интереса“.

Говорећи о успесима који су остварени у протеклој години, он је истакао интензитет рада на досадашњој фазној реконструкцији Театра и планове за будућност, а посебно се осврнуо на продукцију, најважнији сегмент Позоришта о којем се понајбоље брине тако што се врхунским уметницима стварају професионални услови за рад. „То мноштво квалитетних представа, попут ‘Александра’ и ‘Бајадере’ у Балету, ‘Кањоша Мацедонића’ и ‘Хеде Габлер’ у Драми, опере ‘Заљубљен у три наранџе’, затим велики број гостовања у земљи и иностранству, али и многобројне награде, све то чини ритам који је многим тешко да прате, и неки од мојих сарадника у томе нису успели. Сматрам да је то сасвим природно у околностима када се у

ходу спроводе обимне реформе које су такве да не трпе старе навике, попут подређивања Театра властитим интересима, већ напротив, траже потпуну посвећеност Народног позоришту уз осећај да је оно наша друга кућа“.

Ђуровић се осврнуо и на неке проблеме, уз констатацију да и поред смањења, још увек имамо вишак запослених, а мањак стручних људи, те да се, зарад перспективе, морамо заједно борити за квалитативне промене у том сегменту. „Уверавам вас да ће и у будућности императив управе бити економска стабилност Куће, рационално пословање и домаћински однос према свим ресурсима Народног позоришта. У том настојању ће нам, поред донатора којих ће у временима која су пред нама, надам се, бити још више, од изузетне важности бити подршка надлежног Министарства, које већ годинама показује изузетну одговорност према Театру, коју ми, својом појединачном одговорношћу, морамо да оправдамо, не зарад нас или некакве наше умишљене сујете, већ зарад своје будућности и зарад сопственог идентитета“, закључио је Ђуровић.

Р. П. Н.

УГОВОР СА ПОРШЕОМ

Народно позориште у Београду и компанија „Porsche SCG“, склопили су у четвртак 17. новембра Уговор о пословној сарадњи. На свечаности одржаној у Музеју Народног позоришта уговор су потписали управник Националног театра Божидар Ђуровић и директор марке Ауди за Србију и Црну Гору Слободан Пешић. Тим поводом, компанија „Ауди Србија“, која послује у оквиру Porsche групе, уступила је Народног позоришту на коришћење возило марке „Ауди А4“.

М. Б.

ИНТЕРВЈУ | ВЕЉКО МИЋУНОВИЋ

Модерна траг трагања за ср

У свет позоришне режије, млади Вељко Мићуновић је закорачио пре неколико година водвиљем Жоржа Фејдоа „Не шетај се гола“, који је поставио на сцену Позоришта „Славија“. У међувремену, својим интересантним позоришним рукописом, „прочитао“ је и комад „У лову на бубашвабе“ Јануша Гловацког (Југословенско драмско позориште), Шекспировог „Отела“ (МЕСС / Град театр Будва / Зетски дом Цетиње), Гогољевог „Ревизора“ (Црногорско народно позориште), „Живот је пред тобом“ Романа Гарија (Београдско драмско позориште)... Ускоро ће овај талентовани редитељ који је дипломирао на београдском Факултету драмских уметности у класи професора Егона Савина, дебитовати у Националном театру познатом драмом француског писца Албера Камија „Неспоразум“. Улоге је поверио Љиљани Благојевић, Вањи Ејдус, Михаилу Лађевићу, Марији Вицковић и Милану Гуговићу, а премијера је планирана за 10. децембар на Сцени „Раша Плаовић“.

У „Неспоразуму“, као и у већини својих комада протканих оригиналном филозофском основом, Ками се активно укључује у борбу савременог човека за личне и друштвене слободе. Колико ће та његова ангажованост доћи до изражаја у вашој поставци овог дела написаног давне 1944. године?

Претпостављамо да је Ками писао „Неспоразум“ из атмосфере не-

Радимо посвећено и здружено. Мени је ово драгоцено искуство. Народно је велико позоришно предузеће, велика радионица посебне и инспиративне атмосфере, због заједништва глумаца, музичара, певача, плесача. Ову кућу треба неговати и због њене традиције и због људи који је данас чине – и на сцени и у гледалишту.

штено, и Камијева аутентична филозофска основа коју помињете. Читам Камијев „Неспоразум“ као модерну трагедију трагања за срећом, верно следећи Камијеву драматуршку нит. Контекст постратовске трауме је ту, па је ту. И више од тога. Та траума траје и као да се стално обнавља на овом простору, као да стално изнова мазохистички дражи на свежу крв и нову бол. Тако, апсурдност људске егзистенције уопште, којом је Ками толико хранио свој опус, носи нешто од наше живе свакодневице, нешто наше живо актуелно, што осећамо на кожи, јасно препознајемо у властитим страховима и циничним отклонима и беговима од њих...

Овај комад, у којем су изневерени сви који трагају за срећом, упркос временској дистанци не



посредног безнађа насталог након завршетка страшног Другог светског рата којим је, рекао бих, и 20. век страшно и опомињујуће обележен. Но, ту је, макар звучи уоп-

само да одише свежином него у исто време и опомиње, јер је Ками успео да антиципира распад комуникације, саможиву себичност у којој је други само сред-

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ | СЛОБОДАН ДРИЊАКОВИЋ

е ди ја ећом

Врхунски угођај ПОД СВЕТЛОМ



фото Н. Неговановић

ство, а не циљ. Шта сте редитељски хтели посебно да истакнете, апострофирате?

Гротескни распад комуникације међу најближима и отупелост у томе, као да се непосредно догађају на сцени и то је готово банално реалистично. То се догађа захваљујући миљеу монструозне безосећајности и себичног грабежа, као и опседнутости собом и новцем. Представом се питамо откуд то, шта је по среди. Хедонизам, анархизам, микроотпор сред рецесије либералног капитализма... или на просто привиђење слободе, или сурова и инфантилна егзекуција сна о срећи. Питамо се шта то радимо, где смо то стигли, куда то идемо, докле... Питамо се зашто је наш Бог у ствари убоги пролетер.

У једном делу текста, Ками каже: „Европа је тако тужно место“. Постоји ли разлика између Европе Камијевог времена и ове данашње?

Везали смо се за ту реплику. Сматрамо је веома значајном и актуелном. Је ли ово наше место

више тужно место од Европе као тужног места? И то се питамо. Европа је тужно место или је она наш сан о срећи? Или је Америка наш сан о срећи? Или је ипак Европа наш сан о срећи...

Писац ову причу, чији јунаци свој мучни живот у лошим условима покушавају да замене одласком у лепше крајеве, пуне светлости и наде, започиње констатацијом да је време да свет не буде више прљава крчма. Дакле, има ли наде за боље сутра, односно постоји ли излаз из овог Камијевог пакленог круга живота?

Мора га бити! Треба истински желети промене и боље. Време револуција и великих метли које су бунтовнички чистиле је прошло. Данас су револуције пуки интерес, али верујем да се нихилистички дух није посадио у већину људи. Треба чистити у себи, по себи. Стварати мале конкретне утопије, рекао би савремени филозоф.

■ Микојан Безбрадица ■

У гледни београдски архитекта Слободан Дрињаковић, поново је, после више од две деценије, своје богатство знање и искуство „уградио“ под сводове једног од најзначајнијих културних и архитектонских здања у Србији. Наиме, крајем осамдесетих година прошлог века, са колегом Љубомиром Здравковићем, био је идејни творац реконструкције Националног театра, а овога пута је аутор пројекта адаптације Сцене „Раша Плаовић“.

„Јако сам задовољан како је посао урађен“, каже на почетку разговора за Позоришне новине. „Имао сам срећу да увек поред себе имам добре сараднике, добре извођаче, добре мајсторе и добре људе. Тако је било и овога пута. Лепо смо се слагали, договарали, и резултат није изостао.“

То је, дакле, био кључ успеха?

Да, 99 посто. У овом послу човек мора да буде еластичан, компромисан, али треба, у сваком случају, да гура и своју идеју. Ако не ради тако, онда неке ствари могу врло лако да се отргну контроли, да скрену у неке друге воде и самим тим да не добије резултат који је желео. У овом случају, све је урађено како сам хтео. Успео сам да добијем жељени амбијент, упркос релативно малим финансијским средствима која смо имали на располагању. Изабрали смо домаће столице, са црним дрвеним оквиром и црвеним платном. Ограде су такође изванредне, офарбане у црно, а под је, наравно, црвене боје. Све то се савршено uklapa у амбијент сцене.

Црвено-црни колорит у новом амбијенту делује уистину отмено.

Да, слажем се. У овом простору су и раније доминирале те две боје и било је природно да то на слеђе буде потенцирано током реконструкције. Између осталог, реконструкција је подразумевала и измештање телескопског гледалишта и одвајање партерног нивоа од галерија. Закошавањем бочних галерија смо побољшали видљивост сцене из тог дела гледалишта, а нивелација самог партера је онолика колико је то дозвољавала висина испод чеоне, средње галерије. Међутим, без обзира на то, видљивост је веома добра. Акустика је савршена, а добили смо и десетак места више. Сада их је 295.

Реконструкција је урађена у рекордном року, за нешто више од месец дана...



Веома ми је драго што су глумци и публика Народног позоришта напакон добили сцену какву ова Кућа заслужује

То многима делује невероватно. Међутим, кад се зна шта се хоће, лакше је стићи до циља. Могло је све ово и раније да се уради, али се дуго чекало на разне папире, одобрења, сагласности... Управник Божићар Ђуровић није желео ништа да ради док се нису испунили сви законски оквири.

Аутор сте пројекта реконструкције Позоришта на Теразијама. У Москви и Русији је, такође по Вашим пројектима, реновирано више театарa. С обзиром на искуство, претпостављам да вам за разраду овог пројекта није требало много времена?

Идејно решење имао сам још током боравка у Москви. Кад сам се пред лето вратио у Београд, позвао сам свог колегу и сарадника Николу Ценића да све то обради на „машини“ (компјутер). Ја, пошто сам „стара школа“, не радим на њој, већ се ослањам искључиво на сопствене ру-

чице. Касније смо пројекат проследили ЦИП-у на разраду. Они су урадили статистику, електрику и све оно што је неопходно у овим приликама, а вршили су и извођачки надзор. Наравно, и њихов рад, као и мој, био је донаторски. Тако смо желели и, заиста, драго нам је да је тако.

Поред онога што сте већ навели, по чему ће се још реконструисана сцена разликовати од претходне?

По томе, и мислим да је то најважније, што је напакон добијен нормалан однос између извођача и гледалаца и обрнуто. Оно претходно је било потпуно неприродно, нарочито из позиције глумца који су морали да играју пред стрмим аудиторијумом. Такође, веома је битно да ни једно од 295 седишта није „слепо“. Поред тога, добили смо и осам места за хендикепиране особе. Бина је фиксна, подигнута је на висину од једног метра, а уз употребу механичких противкаблова пружаће могућност да се, према захтевима представе, подешава на пет висина – 20, 40, 60, 80 цм и 1 м. Противпожарна заштита је урађена у складу са врхунским европским стандардима... Дакле, понављам, Позориште је заиста добило сцену какву заслужује.

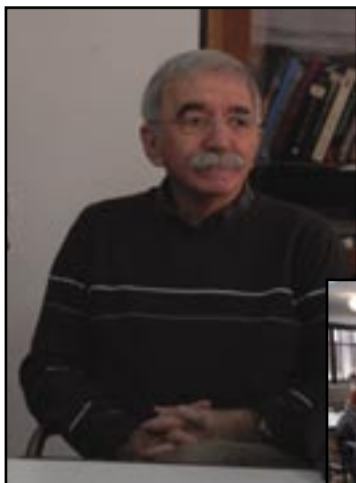
■ Микојан Безбрадица ■

У СУСРЕТ ПРЕМИЈЕРИ

Снови са више нивоа реалности

Драмски ансамбл Народног позоришта одржао је у суботу, 12. новембра прву пробу представе „Живот је сан“ Педра Калдерона де ла Барке, у режији Слободана Унковског. У име Куће, уметнике је поздравио управник Божидар Ђуровић, пожелевши им успешан рад на овој представи чија се премијера очекује током јануара 2012. године.

Директорка Дrame, Молина Удовички Фотез, казала је да јој је веома драго што се овај комад, после скоро 18 година, поново враћа на репертоар Народног позоришта. „Имамо европског, а нашег редитеља и дивну глумачку и сарадничку екипу. Скоро сам сигурна да ће први аплауз, кад се дигне завеса, бити ваш. После ће све



ићи лакше“, рекла је том приликом.

Унковски, који је први пут радио у Народног позоришту пре три године када је поставио представу „Фигарова женидба и развод“ која је и даље на репертоару, истакао је како му је веома дра-

го што му се указала прилика да поново режира у овом значајном српском театру и најавио да ће са овим комадом, написаним пре 400 година, покушати да направи „представу о сновима, са више нивоа реалности“.

„Ово је диван комад. Узбу-



дљив је, лак је за разумевање, али је истовремено, наравно као и сви велики комади, врло тежак за играње. Изгледа једноставно, а у ствари је веома компликован.

Он нуди и целу једну линију која се тиче политике и манипулације. Видећемо да ли ћемо то да диримо. Но, то нам свакако неће бити приоритет, јер то живимо сваког дана и сви знају све о томе“, оценио је угледни редитељ и нагласио да му је веома драго што је позориште подржало једну тако захтевну идеју да у представи буде укључено и двадесетак студената Факултета драмских уметности у Београду. „Ти млади људи покушаће да отворе неке даље слојеве ликова, стања, ситуација... Покушаћемо да, као у књизи Алана Лајтмена ‘Ајнштајнови снови’, испитамо разне нивое реалности.

Дакле, мене интересују ти неки компликованији и тежи слојеви. Нагласак ће бити на сну, на више нивоа реалности, а мање на самом животу који се, и поред тога,

некако ваља са стране“, поручио је Унковски.

У подели су Предраг Ејдус (Базилије, пољски краљ), гост Никола Ракочевић (Сигизмунд, кнез), Борис Пинговић (Астолфо, кнез московски), Борис Комненић (Клоталдо, старац), Бојан Димитријевић, такође као гост (Кларин, лакрдијаш), Наташа Нинковић (Стела, принцеза), Нада Шаргин (Росаура, дама), студенткиње и студенти треће и четврте године Факултета драмских уметности у Београду, класе Биљане Машић и Гордане Марић.

У ауторском тиму су и драматург Народног позоришта Славко Милановић, те гошће Мега Хочевар (сценограф), Јелена и Светлана Проковић (костимографи), Ирена Поповић (композитор).

■ М. Безбрадица ■

ИНТЕРВЈУ | ЈОВАН ТАРБУК

Плакати су уметничко дело са наменом

Јован Тарбук, графички дизајнер Народног позоришта, добитник је Награде „Горан Меркаш“ за најбољи казалишни плакат на 2. бијеналу казалишног плаката у Вараждину. Награда му је уручена прошле суботе, 19. новембра, у оквиру отварања изложбе која је обухватила 100 од приспелих 300 радова из пет земаља. Поред награђеног, у овом избору се нашло још шест Јованових плаката.

О каквој је награди реч и како се догодило да постанете лауреат овог ласкавог признања?

На Првом бијеналу, 2009. године, учествовала су само позоришта из Хрватске. Сазнао сам да Вараждин, уз Дубровник и Загреб, има најдужу позоришну традицију у Хрватској, да је у другој половини прошлог века, нарочито после 1970-их, тамошње Казалиште било перјаница авангарде у погледу сценског израза али и у дизајну, тако да је 1980-их чак постојала синтагма „вараждински казалишни плакат“. За то је превасходно био заслужан академски сликар и дизајнер Горан Меркаш (1950–1996), који је две деценије за вараждински ХНК креирао плакате и укупни визуелни идентитет, да би у години своје смрти добио Награду за најбољи казалишни плакат у Хр-

ватској. Разуме се да сам веома поносан што сам добитник признања које сад носи његово име, а које је пре мене освојио само Вања Цуцулић, дизајнер из Загреба (за плакат представе „Сан Ивањске ноћи“ у извођењу загребачког Казалишта „Гавела“, 2009). Ове године су Вараждинци позвали ауторе из целог региона, видео сам позив, послао радове и ето... Након ове награде договорена је и уметничка сарадња на једном од њихових будућих пројеката.

За који плакат сте добили награду и јесте ли само њиме конкурисали?

Послао сам неколико плаката рађених за Народно позориште у Београду („Државни службеници“, „Баханткиње“, „Призори егзекуције“, „Покојник“), плакат који сам направио за Народно позориште Приштина – Српска драма, сада у Косовској Митровици („Жица“) и награђени – за представу „Бизарно“ Жељка Хубача, у режији Петра Каукова и извођењу Босанског народног позоришта из Зенице. На крају је испао занимљив микс: аутор плаката из Београда, босанска представа, бугарски редитељ, а бијенале у Хрватској. Није ли то најбољи доказ о неопходности непрекидне културолошке размене?



Јован Тарбук (у средини), са члановима жирија

Ово је свакако најзначајније али не и једино признање које сте добили...

Па да, имам већ неколико признања на изложбама позоришног плаката организованим у оквиру домаћих фестивала (Дипломе за унапређење позоришног плаката у Србији на Фестивалу „Јоаким Вујић“ у Крагујевцу, 2007, 2008, 2009, 2010, као и част да будем међу изабраним радовима излаганим на тријеналу у оквиру Стеријиног позорја 2007, 2010). А ове године сам био и један од финалиста међународног

Вараждинци су ме дочекали величанствено! Поред управнице позоришта, били су ту градоначелник, градска секретарка за културу, Меркашова удовица, велики хрватски ликовни уметник Борис Бућан, глумци, сијасет новинара, камера... Заиста сам био изненађен.

такмичења „Hiiibrand“ одржаног у Кини, за најбољи лого у 2010, на којем је учествовало више од 4000 радова из целог света.

Посао којим се бавите је негде између заната и уметности, са превагом ка овом другом. Дали је вреднован на одговарајући начин?

Позоришни плакати нису само део рекламе или маркетинга, они су саставни део сваке представе и чак после њих настављају да живе као самосталне творевине. Они јесу уметничко дело са практичном наменом. Мислим да дизајн плаката, нарочито позоришног, у нашем региону још увек није изборио статус који има у остатку Европе. Зато ми је нарочито драго што се, у циљу његове афирмације, у последње време у нашој и у земаљама околине појављују такмичења и конкурси у овој области. Ова Награда биће повод да направим прву самосталну изложбу позоришног плаката у Београду, надам се средином следеће године, свакако ћете бити обавештени путем неког плаката.

■ Јелица Стевановић ■

Душица Томић – балерина танане осећајности

Душица Томић (1941–2002) је завршила Средњу балетску школу „Лујо Давичо“ 1961. године у класи педагога Тилке Језершек, и одмах ступила у балетски ансамбл Народног позоришта у Београду. Таланат младе Душице је био несумњив, о чему сведоче речи из приказа њеног дипломског концерта у којем је запажена као тек стасала млада балерина из које су „зрачили неуобичајена осећајност и лиризам“.

Најпре је играла мање солистичке улоге, да би 1962. године дебитовала у насловној улози скраћене верзије „Ромеа и Јулије“ коју је кореограф Димитрије Парлић припремио за успешну турнеју београдског Балета у Јапану.

У Ленинграду је била на специјализацији 1966/67. године, где је усавршавала своју класичну играчку технику код цењене професорке балета Балтачеве, што је допринело да по повратку у Београд на магичној сцени успешно одигра етеричну Жизелу, лирску Одету – белог лабуда, а посебно раздрагану Аурору и дубоко осећајну Јулију. Успешне креације

је дала и у балетима „Шеста симфонија“ Чајковског, „Пољубац виле“ Стравинског, „Абракас“ Ека, „Голем“ Барга...

Особеност њене играчке индивидуалности украсили танана осећајност префињеног лиризма, меки и грациозни покрети и изузетна музикалност, што је сврстава у ред истакнутих балетских уметница те генерације на нашим просторима.

Свим својим улогама прилазила је веома озбиљно и са великом професионалношћу. Често је сумњала у себе, желела је увек перфекцију а када то не би достигла (искључиво према сопственом суду) била је веома незадовољна. Међутим публика, критичари, кореографи, нису тако мислили. На гостовањима са београдским Балетом била је у многим земљама све-



та и својом особеном уметничком личношћу је доприносила угледу који је наш ансамбл тада имао. Велику подршку јој је пружала примабалерина и шеф Балета Јова-

нка Бјегојевић, која се трудила да млађој колегиници улије самопоуздање, у чему је и успевала.

Душица Томић се рано, 1983. године повукла са сцене у пензију. Доцније је говорила да јој је жао што њене извођачке могућности нису сасвим искоришћене, нарочито после доласка из Русије. Сматрала је, оправдано, да на балетског уметника дуге паузе у раду делују веома лоше.

После одласка у пензију, Душица је желела да буде репетиторка, која од младих балерина не би правила своју копију већ би заједнички са њима тражила најбоље начине за њихове сопствене интерпретације. Нажалост, за ту могућност, како је сама рекла, није се изборила.

Ипак, пратила је шта се дешава на београдској балетској сцени и наслутила је, иако само гледајући снимке на телевизији, да је Ашхен Атаљанц, после дуго времена „права млада балерина која много обећава“.

Када се данас, готово деценију после Душичиног одласка у легенду, сетимо неких њених веома оштроумних мисли, онда незаборавна Јулија може бити чак и песник неких значајних подстрекана нашој уметничкој игри.

Увек немилосрдно објективна према себи, она је говорила: „...од балета тражим максимум лепршавости, тананости, етеричности, и он је за мене недосањан сан. Када се игра на палцима, треба постићи утисак лебдења, и то у самом духу играчице. То постићи, како сам ја замислила, можда је нереално. Јер то није лебдење, већ утисак о лебдењу. Ретке су уметнице које су то постигле. Зато сам у уметничкој игри више наклоњена изразу, а мање техници. Права балетска игра мора да поседује духовност, а не само беспрекорну технику.“

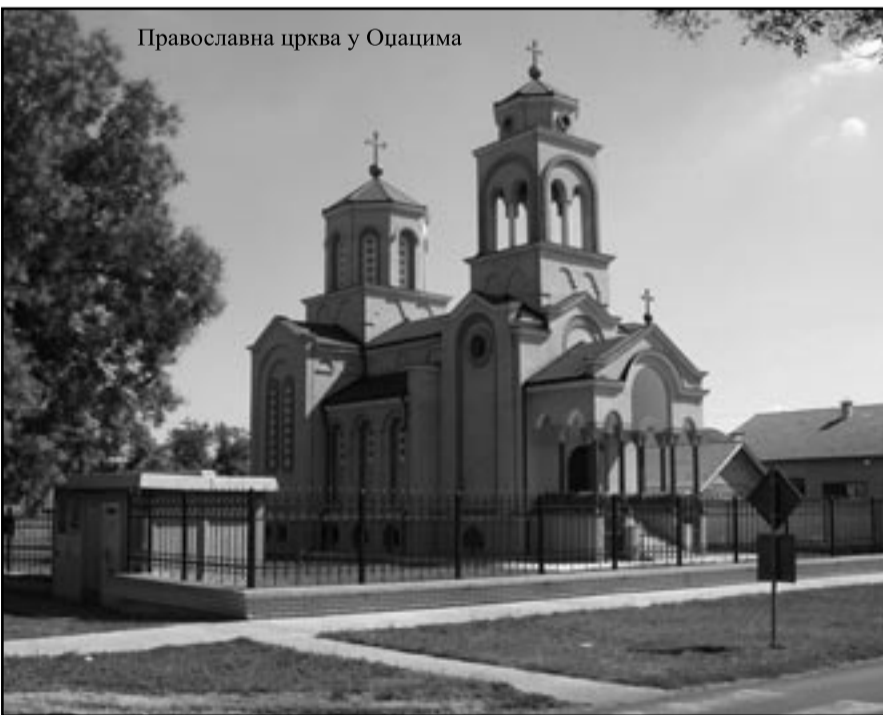
■ (наставиће се) ■

Породица Милана Грола

Извесни немачки аутор, Фридрих Лоц (Friedrich Lotz) у делу „Aus der Vergangenheit der Gemeinde Odžaci“ (Нови Врбас, 1929) описује насељавање немачког живља на територију Бачке а посебно у Оџаци, које је спровођено у доба Марије Терезије, у периоду од 1749. до 1772, а у Оџацима од 1756. Живаљ је био католичке вере, и довођен је „aus dem badischen Schwarzwald“, где је до тада живело у беди.

У списку колониста из 1764. уписан је и Anton Groll, са синонима Josef-om i Michael-om. И у „Urbarialliste“ из године 1772. налази се Антон Грол. У таквој листи из 1783. види се само Josef Groll, „mit Feld und Hausnummer 254“. У списку становника општине Оџаци од 1. јануара 1848, помиње се само „Witwe Groll“. У списку привредника разних струка из 1853. нема имена Грол.

Стеван, Гролов отац, био је син Антона Грола, који је, сем њега, имао још деце: синове Јована, Карла и Антона, и кћери Магдалену и Паулину, удату Нађ. Сте-



Православна црква у Оџацима

ван Грол је, дакле, водио порекло од немачких досељеника у Бачку, из времена Марије Терезије, који је примио православље. Био је скромни занатлија, кобасичар. Погинуо је у Српско-бугарском рату 1885. године, када је Милану било девет година.

Стеванов брат Антон је имао кћери Мару, Јуцу и Милену, а Карло кћер Маријану, удату Вецингер. Она, пак, сина Франца (Слободана) и кћер Терезу, удату Платнер. Слободан се одселио у Аустралију, а Тереза живела у Дреновцу код Винковаца.

Јулијана (Јулка) Бурмаз била је Српкиња, а удала се за Стевана Грола, по занимању касапина из Земуна. Она је била кћер Јеле, удате Бурмаз. Јулијана је имала брата Живка Бурмаза и сестру Анку. Бурмази су родом из Мраморка, у Срему, а воде порекло из Херцеговине. Између два светска рата водили су радњу колонијалне робе у Земуну.

Јулијана-Јулка, мати Милана Грола, умрла је 18. новембра 1920. у Београду.

Кућу у Смиљанићевој улици број 9 је изградила Гролова тетка Јулка, удата Петаковић, која је 1884. купила плац од Франсиса Макензија за 96 дуката царских. Јулка Петаковић оставила је ово имање тестаментом својој сестри Јулки, удовици пок. Стевана Грола, која је која је

власник од 1907, да би га по њеној смрти 1920, наследио Милан Грол.

Милан, син Стевана Грола, рођен је 31. августа (12. септембра) 1876. у Београду, а крштен 5. септембра 1876. у београдској Саборној цркви (рег. број 183, страна у књизи 43). Кум је био Вуле, син Димитрија Губеревца, механичар. Дете је крстио Никола Стајевић, парох београдски.

Сем сина Милана, Стеван и Јулка су имали и кћер Јелену, млађу од Милана, која је умрла у својој шеснаестој години. Наведене податке из родослова породице Грол забележио је др Војислав Грол, син Миланов, а белешке се налазе у Архиву САНУ.

Грол ће касније, током Првог светског рата, оставити запис о својој покојној сестри, дирљив по покајничкој искрености брата због небрижљивог односа према вољеној сестри, којој ту братску љубав, за њеног кратког живота, није умео да искаже на прави начин.

■ (наставиће се) ■